

APROPÓ:
UTCATÁRLAT MÁSODSZOR

A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus idén ismét kapcsolódhatott a Festők Városa Hangulatfesztivál eseményeihez, melyet május 26–28. között 11. alkalommal szerveztek meg Kaposváron. A fesztiválon Rippl-Rónai József születésének 150. évfordulóját ünnepelve kiemelt szerepet kaptak az európai hírnevet szerzett festőművész munkásságához kötődő tematikus kiállítások és előadások, valamint a korabeli Kaposvár szecessziós építészeti értékeit felvonultató könyvbemutató és fotókiállítás. A szakmai események mellett színi- és zenei műsorok, valamint kézműves vásár színesítette a háromnapos programsorozatot.

A képzőművészet köré szerveződő fesztivál évek óta bemutatkozási lehetőséget kínál a nem hivatásos alkotóművészek számára is. Az MMIKL Művészeti Programok Főosztályának képzőművészeti szakterülete második alkalommal kapott felkérést, hogy az *Utcatárlat* című programra nyilvános pályázat kiírásával húsz műkedvelő alkotót delegáljon. Az *Utcatárlat* a fesztivál látványos részeként jelenik meg, ahol a kiállítók nem csak műveiket teszik közzé, hanem alkotómunkát is végeznek. A zsűri teendője ezért összetettebb, mint egy hagyományos, kizárólag képeket felvonultató tárlat válogatásakor. Ezúttal nem csak a pályázók felkészültsége, eddigi műveik, alkotói szemléletmódjuk, vagy már elért szakmai eredményeik állítanak mércét. A kiállított művek segítségével kell bemu-

tatnunk azt a szabadidős tevékenységet, amelyben definiálható a nem hivatásos alkotók munkája.

A válogatás objektív szempontjait a műfaj- és témaválasztás, valamint a képzőművészeti technikák bemutatása adták. Ezekon túl a megjelenő képi minőség tükrözi a nem hivatásos alkotói attitűd szubjektív irányait. A változatos kvalitás okai elsősorban abban keresendők, hogy a nem hivatásos alkotók esetében nem húzható meg egy konkrét, elvárt szint, mivel tanulmányaikat és ismereteiket illetően nincs közös nevező. E tekintetben a végeredmény színvonala és az addig megtett életút együttesen mérvado. Az amatőr alkotó nem készül művészpályára, az alkotómunka a hétköznapjait teljesíti ki. Az alkotás az önismeretet, problémamegoldást, tapasztalatszerzést és önkifejezést, érvényesülést segítő eszköz. Festés közben nem csak a szakmai és technikai kérdésekre keresnek választ, így intenzív párbeszéd veheti kezdetét a világgal és annak dolgaival. Ezt a folyamatot szerettük volna hangsúlyozni, és ennek okán mutatnak most is a vizuális élmények többféle minőséget.

Ha a befogadói elvárásunk az, hogy profeszszionális színvonalú műveket lássunk, akkor véleményem szerint elvész a szabadidős tevékenység lényege. Az *Utcatárlat* anyagának összeállításakor azt tűztük ki célul, hogy az önkifejezés vizuális válfajának bárki által bejárható ösvényeit megmutassuk. Számos olyan tendencia tárul elénk, amely látni engedti azt a keresgélő, szemlélődő embert, aki

itt az alkotói attitűd mögött rejtőzik. Bemutatjuk a leképező ábrázolás problematikáit és a kifejező alkotás lehetséges formáit. Ettől megfoghatóvá válik a tevékenyen élő-teremtő, alkotó ember lényé és kulturális viszonyai, amelyben tapinthatóvá válik szűkebb s tágabb környezete, azok a dolgok és benyomások, melyek az alkotás tárgyává váltak. Ebben a folyamatban az egyén szubjektív élményei és alkotói akarata teszi egyvedivé a művet, melyből pedig nincs – és nem is lehet – két egyforma.

Következésképpen nem azt kívánjuk megmutatni, hogy az amatőr is fest úgy, mint a professzionális alkotó. Esetünkben szó sincs erről. Más a mérték. Továbbá, ha úgy festene, akkor már ő is profi lenne. Alkotói attitűdje és céljai is módosulnának. Nem szabad a két dolgot egy kalap alá venni, és nem is szeretném ez alkalommal az évtizedes amatőr és/vagy profi kérdés boncolását újra kezdeni. Elég, ha tudja mindenki, hogy hol a helye abban a közegben, melyben tevékenykedik. S ha ez nem ütökzik más, feljebbvaló érdekekbe, bátran megnyugodhatunk. Az alkotás egyszerre öröm, felismerés és tanulság kell hogy legyen. Nem csak az alkotónak, hanem a befogadónak is. És itt lényeges, hogy hangsúlyozzuk: minden kép üzenetet közvetít, az alkotó a képmezőben megfogalmazott formákkal, színekkel közöl információkat, a néző pedig a jeleket értelmező olvasó, befogadó. Ennek okán fontos, hogy a zsűri munkájában érvényesüljön a vizuális kommunikáció szabályrendszere. A közvetített tartalomban meg kell tudnunk mutatni, hogy mi az, ami a kép „építés-rendezés” törvényei szerint objektíven értelmezhető. Sokszor nehéz megfogalmaznunk, hogy mi is pontosan a jó mű lényegi összetevője. Az a tudás, amit hosszú évekig tanítanak akadémiai szinten, nyilvánvalóan nem szereshető meg néhány kép megfestésével. És az is tudható, hogy kevesen jönnek a világra zseniális festőként. Ami azonban bizonyos: nyitottság, alázat, nyughatatlan tanulási vágy és rengeteg alkotómunka szükséges ahhoz, hogy azok nyomdokába lépjünk, akiknek megadatott a szakmai képzés. Szükséges a belső látás, melynek a kép megjelenítési eszköze lesz. Tudás kell, hogy értsük a színek, formák, vonalak jelentését, és hogy azokat kifejezési szándékunk szerint a megfelelő módon alkalmazni is tudjuk. Ha az alkotó birtokában van a technikának, és a választott vizuális eszközök egybevágóak a kép tartalmi mondanivalójával, jóformán nem maradhatnak kételyeink. A választott téma, annak lehetséges elvont jelentései, valamint a vizuális tar-

talom összhangja elengedhetetlen a harmonikus mű megalkotásához.

Az alkotói fejlődésnek egyetlen célravezető módja a művészet gyakorlása. Ezt a tudást nem lehet csak olvasás vagy kiállítás-nézés útján megszerezni. Tapasztalatokat kell gyűjtenünk és számtalan képet kell festenünk ahhoz, hogy megtudjuk, mitől lehetne jobb, amit eddig csináltunk. Beszélünk kell a készülő vagy már elkészült munkákról, sok kritikát, véleményt kell meghallgatni, s az így szerzett információkat ajánlatos beépíteni a következő alkotásainkba. A tanulságok lassan rakódnak egymásra. Alkotóként mindazonáltal szükségesek a tévutak is, melyekről tudnunk kell visszafordulni. A művészet összességében ettől oly csodás.

Ezek lennének azok a „járulékos” dolgok, melyekre rávilágítva közelebb hozhatóak a hétköznapi alkotói a hétköznapi emberekhez.

A Festők Városa Hangulatfesztivál tehát jó és szükséges számunkra, mert a nyilvánosság és a közízlésformálás egyaránt lényeges munkánkat illetően. A rendezvény olyan plénumot adhat, ahol a tevékenység közművelődési jellege mellett sokféle alkotói metódus tárulhat a néző szeme elé. Nem tematikus tárlat, és nem is alkotói közösség tárja elénk évről-évre éppen aktuális műveit, hanem a fiatal és a megállapodott ember, a tanár, a nyugdíjas, a családanya, a nagymama, egy apa vagy éppen egy büntetés-végrehajtásban dolgozó nevelő, az alkotókör vezető, az útkereső vállalkozó és a főiskolai hallgató. Ők együtt mutathatják meg nekünk, hogy a hétköznapi során mit jelenthet az alkotás folyamata.

Ha a közönség egy pillanatra megfedekezik önös, vagy a közízlés által behatárolt tetszés-sémáiról, és megpróbál egy lila locsolókanna vagy egy természeti látkép mögött saját élményeket, szubjektív tartalmakat keresni, a világ egésze tárulhat fel előtte.

A II. Utcatárlat kiállítóinak névsora: Adelmann Gusztáv (Kaposvár), Csermák Tóth Tímea (Budapest), Csicskár Erzsébet (Magyaratád), Ferencz J. Réka (Visegrád), Forgács Vera (Ráckeve), Hegyiné Deák Mari (Nyergesújfalu), Horváth József (Kaposvár), Kancsár Péter (Alsóörs), Komlós Ádám (Budapest), Miklós Zsolt (Szombathely), Onestyákné Ágotai Mária (Budapest), Osgyán László (Szolnok), Palocsay Andrea (Sukoró), Rác Gyöngyi (Alsóörs), Somoskőy Erika (Kaposvár), Sóos Tibor (Kaposvár), Spacér Beáta (Nagybajom), Szelthafner Lilla (Kaposvár)